U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Karla Šimky a JUDr. Jaroslava Hubáčka v právní věci žalobce: **J. Š.,** proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 376/1, Praha 2, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 20. 12. 2011, č. j. 1 Ad 68/2010 - 99, o námitce podjatosti vznesené

takto:

Soudce Nejvyššího správního soudu prof. JUDr. Petr Průcha, CSc., **není vyloučen** z projednávání a rozhodnutí věci vedené u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 3 Ads 5/2012.

O d ů v o d n ě n í :

Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 20. 12. 2011, č. j. 1 Ad 68/2010 - 99, zrušil rozhodnutí Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen „ministerstvo“) ze dne 23. 6. 2010, č. j. 2010/38888-424, kterým ministerstvo zamítlo odvolání žalobce (dále jen „stěžovatel“) a potvrdilo rozhodnutí Úřadu práce v Chebu ze dne 8. 4. 2010, č. j. CHB-456/2010-VE. Nejvyšší správní soud poté, co mu byla věc předložena k rozhodnutí, poučil účastníky řízení o složení senátu, který bude v dané věci podle rozvrhu práce rozhodovat a byli poučeni, že mají-li za to, že některý z uvedených soudců je vyloučen z projednávání a rozhodování věci pro svůj poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům, mohou namítnout jeho podjatost ve lhůtě jednoho týdne od tohoto vyrozumění.

V podání ze dne 16. 1. 2012 vznesl stěžovatel námitku podjatosti vůči soudci prof. JUDr. Petru Průchovi, CSc., a to z důvodu četnosti jeho rozhodování vůči jeho osobě a dále poukázal na to, že kvalita rozhodování jmenovaného soudce odpovídá tomu, že se aktivně angažoval v bývalé komunistické straně.

Podle § 8 odst. 1 s. ř. s. jsou soudci vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučeni jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.

Podle citovaného ustanovení je důvodem pro vyloučení soudce z projednávání a rozhodování věci jednak skutečnost, že se podílel na jejím rozhodování již v předchozím správním či soudním řízení a jednak takový vnitřní vztah soudce k věci samé, k účastníkům či k jejich zástupcům, že míra a povaha tohoto vztahu poskytuje důvod k pochybnostem o jeho nepodjatosti. Za poměr k věci se považuje přímý zájem soudce na projednávané věci, zejména zájem na jejím výsledku. Vyloučen by byl také soudce, který by získal o věci poznatky jiným způsobem než dokazováním při jednání. Pochybnosti o nepodjatosti soudce pro jeho poměr k účastníkům či jejich zástupcům, kromě příbuzenských a obdobných vztahů, mohou vzniknout i tehdy, je-li soudcův vztah k účastníkům, případně zástupcům, přátelský či naopak zjevně nepřátelský.

Vyloučení soudce z důvodů uvedených v ustanovení § 8 s. ř. s. představuje výjimku z ústavní zásady, podle které nesmí být nikdo odňat svému zákonnému soudci s tím, že příslušnost soudu i soudce stanoví zákon (čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Vyloučit soudce z projednávání a rozhodnutí přidělené věci lze tak jen z opravdu závažných důvodů, které mu, alespoň potenciálně, brání rozhodnout v souladu se zákonem, nezaujatě a spravedlivě. Důvod pochybovat o soudcově nepodjatosti se musí opírat o konkrétní objektivní zjištění o poměru soudce k věci, účastníkům či jejich zástupcům, a nikoli pouze o obecné a ničím nepodložené spekulace či domněnky účastníků (srov. např. usnesení Ústavního soudu ze dne 11. 9. 2008, sp. zn. III. ÚS 1944/08).

Namítal-li stěžovatel podjatost z důvodu četnosti rozhodování jeho věcí týmž soudcem, nemůže tato skutečnost vést k vyloučení soudce, byť by v těchto věcech byl účastník řízení neúspěšný (§ 8 odst. 1, poslední věta, s. ř. s.). V rozhodovací činnosti soudce se projevuje jeho nezávislost a účastníkův nesouhlas s právními závěry, které soudce dříve vyslovil, je při hodnocení otázek podjatosti nevýznamný. Soudce může být vyloučen z rozhodování jen z objektivních důvodů, nikoli pro subjektivní přesvědčení účastníka o nesprávnosti jeho dřívějších rozhodnutí. Zpochybňovat rozhodnutí soudu jistě lze, ale k tomu slouží opravné prostředky, nikoli námitka podjatosti.

Pokud stěžovatel argumentoval tím, že soudce před rokem 1989 angažoval v KSČ, k této otázce se již Nejvyšší správní soud v obdobných případech opakovaně vyslovil v tom smyslu, že rozhodování soudce je výsledkem nejen jeho odborných znalostí a schopností aplikovat právní předpisy, nýbrž že se v něm také promítají jeho životní hodnoty, zkušenosti a postoje. Členství soudce v KSČ, která byla rozhodující mocenským složkou totalitního politického systému v letech 1948 až 1989, jistě může být za určitých okolností důvodem jeho podjatosti. Nebude však tomu vždy, nýbrž jen v případech, v nichž lze považovat za pravděpodobné, že se zvýšená míra dřívější angažovanosti dotyčného soudce ve strukturách totalitního režimu, za níž lze členství v KSČ zpravidla považovat, projeví v jeho nynější rozhodovací činnosti, např. silně zaujatým a jednostranným názorem na to, jak má být projednávaná věc posouzena. V usnesení ze dne 25. 1. 2011, č. j. Nao 7/2011 – 2005 (dostupné z www.nssoud.cz) se Nejvyšší správní soud vyslovil, že *„(...) (s)amotné členství soudce v KSČ před rokem 1989 ho (...) a priori nediskvalifikuje z rozhodovací činnosti soudu. Jeho případná podjatost proto nemůže být založena pouze touto skutečností, nýbrž musí k ní přistoupit skutečnosti další, mající relevanci pro konkrétní rozhodovaný případ a spočívající ve vztahu k účastníkům řízení či jeho*

předmětu“. Také Ústavní soud se k této věci již mnohokrát vyjádřil. V usnesení ze dne 17. 9. 2009, sp. zn. I. ÚS 682/09, konstatoval že „*[o]tázku, kdo není oprávněn zastávat určitou funkci v souvislosti se svou činností za minulého režimu, řeší zákon č. 451/1991 Sb., kterým se stanoví některé další předpoklady pro výkon některých funkcí ve státních orgánech a organizacích České a Slovenské Federativní Republiky, České republiky a Slovenské republiky, ve znění pozdějších předpisů [též „lustrační zákon“]. Uvedený zákon zakotvuje princip, podle nějž prosté členství v KSČ není skutečností, jež by obecně vylučovala soudce z rozhodovacího procesu. Míru nezávislosti soudce (např. i s ohledem na jeho bývalé angažmá v KSČ) je tudíž nutno posuzovat v každém případě s přihlédnutím k jeho jedinečným okolnostem. Podle názoru Ústavního soudu nelze z bývalého členství určité osoby v KSČ bez dalšího dovozovat, že by nemohla nezaujatě posoudit restituční případy, byť jde o případy, které mají - stěžovatelovými slovy - původ ve zločinech komunismu.*" Obdobně v usnesení ze dne 6. 12. 2005, věci sp. zn. III. ÚS 259/05 Ústavní soud uvedl, že „lustrační zákon“, respektive „*z něj vyvoditelný princip, že prosté členství v KSČ není skutečností, jež by vylučovala mimo jiné soudce z rozhodovacího procesu, Ústavní soud chápe a musí respektovat jako výsledek společenského konsenzu stran vypořádání se s minulostí. Proto není možno z právního hlediska akceptovat stěžovatelovu tezi, že by soudci - dřívější členové KSČ věc stěžovatele, jakožto bývalého člena disentu, nemohli rozhodovat.*“ Ani ze zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích, ve znění pozdějších předpisů, který stanoví předpoklady pro výkon funkce soudce, ani ze žádného jiného právního předpisu nevyplývá omezení pro členy politických stran či hnutí (včetně členství v KSČ) vykonávat soudcovské povolání. Proto členství v politické straně, navíc před rokem 1989, nelze samo o sobě považovat za důvod k vyloučení soudce z projednávání a rozhodnutí věci.

Členství soudce v KSČ před rokem 1989 tak nemůže relevantně zpochybnit jeho nepodjatost k projednávané věci či k účastníkům řízení. Tato věc, v níž se jedná o podporu v nezaměstnanosti, nemá žádný vztah k období komunistického režimu a ani neexistují žádné další důvody, pro které by bylo možno se domnívat, že by členství soudce prof. JUDr. Petra Průchy, CSc. v KSČ před listopadem 1989 může mít vliv na jeho rozhodování v projednávané věci. Proto také tato námitka nemůže být důvodem pro vyloučení dotyčného soudce z projednávání a rozhodování věci.

Z výše uvedených důvodů rozhodl Nejvyšší správní soud o námitce podjatosti tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto usnesení.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 8. března 2012

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu